
ESAs/2016/72

07/04/2017

Съвместни насоки

относно характеристиките на рисково-базирания подход при надзора на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма и мерките, които да бъдат взети при упражняване на надзор въз основа на чувствителността към риск

Насоки за рисково-базирания надзор

1. Съвместни насоки относно характеристиките на рисково-базирания подход при надзора на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма и мерките, които да бъдат взети при упражняване на надзор въз основа на чувствителността към риск

Насоки за рисково-базирания надзор

Статут на насоките

Настоящият документ съдържа съвместни насоки, издадени в съответствие с членове 16 и 56, алинея 1 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение № 2009/78/ЕО на Комисията; Регламент (ЕС) № 1094/2010 за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване); и Регламент (ЕС) № 1095/2010 за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски орган за ценни книжа и пазари) — “регламентите за ЕНО“. Съгласно член 16, параграф 3 от регламентите за ЕНО, компетентните органи и финансовите институции полагат всички усилия за спазване на насоките.

В съвместните насоки е представено становището на ЕНО за подходящите надзорни практики в Европейската система за финансов надзор или за това как следва да се прилага правото на Съюза в дадена област. Компетентните органи, за които се отнасят тези съвместни насоки, трябва да ги спазват, като ги включат по подходящ начин в своите надзорни практики (напр. като изменят правната си рамка или надзорните процеси), включително когато съвместните насоки се отнасят основно към институциите.

Изисквания за докладване

Съгласно член 16, параграф 3 от регламентите за ЕНО, до 07.06.2017 [два месеца след издаването] компетентните органи са длъжни да уведомят съответния ЕНО дали спазват или възнамеряват да спазват насоките, а в противен случай — за причините за неспазването им.

При липса на уведомление в този срок съответният ЕНО счита, че компетентните органи не спазват изискването за уведомяване. Уведомленията следва да се изпратят чрез подаване на формата, предвидена в раздел 5, до [compliance@eba.europa.eu, jc_compliance@eiopa.europa.eu и compliance.jointcommittee@esma.europa.eu], като се посочи референтен номер 'JC/GL/2016/72'. Уведомленията следва да се подават от лица, оправомощени да докладват за наличието на съответствие от името на техните компетентни органи.

Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕНО в съответствие с член 16, параграф 3.

Дял I — Предмет, обхват и определения

Предмет

1. Настоящите насоки определят характеристиките на рисковно-базирания подход при надзора на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма (БИП/БФТ) и мерките, които компетентните органи следва да вземат при упражняване на надзор въз основа на чувствителността към риск, както се изисква съгласно член 48, параграф 10 от Директива (ЕС) 2015/849¹.

Обхват

2. Адресати на настоящите насоки са компетентните органи по смисъла на член 4, параграф 2, подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1093/2010, член 4, параграф 2, подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1094/2010 и член 4, параграф 3, подточка ii) от Регламент № 1095/2010.
3. Компетентните органи следва да прилагат тези насоки в процеса на разработване, прилагане, преразглеждане и подобряване на своя собствен модел за рисковно-базиран надзор (РБН), свързан с БИП/БФТ.

Определения

4. За целта на настоящите насоки се прилагат следните определения:
 - Група означава група от оценявани субекти, които имат сходни характеристики.
 - Компетентни органи означава органите, компетентни за осигуряване на спазването от дружествата на изискванията на Директива (ЕС) 2015/849, както е транспонирана от националното законодателство.²
 - Дружество означава кредитна институция или финансова институция, както е определено в член 3, параграфи 1 и 2 от Директива (ЕС) 2015/849.
 - Присъщ риск, свързан с изпирането на пари/финансирането на тероризма („ИП/ФТ“) означава ниво на риска, свързан с изпирането на пари и финансирането на тероризма преди редуциране въздействието на риска.

¹ Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията (ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 73).

² Виж член 4, параграф 2, подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1093/2010, член 4, параграф 2, подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1094/2010 и член 4, параграф 3, подточка ii) от Регламент № 1095/2010.

- **Рисково-базиран подход (РБП)** означава подход, при който компетентните органи и задължените субекти идентифицират, оценяват и разбират рисковете, свързани с ИП/ФТ, на които са изложени оценяваните субекти, и предприемат мерки, свързани с БИП/БФТ, които са пропорционални на тези рискове.
- **Рисково-базиран надзор, (РБН), свързан с БИП/БФТ** означава рисково-базиран подход при надзора, свързан с БИП/БФТ, посочен в член 48, параграф 6 от Директива (ЕС) 2015/849, при който интензивността и честотата на надзора на дружествата, свързани с БИП/БФТ, се определят въз основа на оценка на рисковете от ИП/ФТ, които засягат тези дружества.
- **Модел на рисково-базиран надзор** означава целия набор от процедури, процеси, механизми и практическите аспекти, които позволяват на компетентните органи да изпълняват своите надзорни правомощия, свързани с БИП/БФТ по начин, който е съизмерим с идентифицираните рискове от ИП/ФТ.
- **Риск от ИП/ФТ** означава вероятността и въздействието на осъществяването на ИП/ФТ. Рискът се отнася до присъщия риск.
- **Рискови фактори, свързани с ИП/ФТ** означава променливи величини, които поотделно или в съчетание, могат да увеличават или намаляват риска от ИП/ФТ.
- **Рисков профил** означава общите характеристики (включително вида и нивото) на остатъчния риск след редуцирането.
- **Оценяван субект** означава всички сектори или подсектор на финансовата система, дружество, група или група от дружества, категоризирани съгласно критериите, установени от компетентните органи.
- **Заплаха** означава потенциалната вреда, причинена от лице или група хора, обект или дейност. В контекста на ИП/ФТ, това включва потенциалната вреда, причинена от престъпници, терористични групи и техните помощници, техните средства, както и минали, настоящи и бъдещи дейности, свързани с ИП или ФТ.

Дял II - Изисквания по отношение на рисковно-базирания надзор, свързан с БИП/БФТ

Прилагане на модел на рисковно-базиран надзор (РБН)

Общи положения

5. Компетентните органи следва да прилагат следните четири етапа като част от ефективния модел на РБН, свързан с БИП/БФТ:
 - i. Етап 1 – Идентифициране на рисковите фактори, свързани с ИП/ФТ;
 - ii. Етап 2 – Оценка на риска;
 - iii. Етап 3 – Надзор; и
 - iv. Етап 4 – Наблюдение, преглед и последващи действия.
6. Компетентните органи следва да имат предвид, че РБН не е еднократно действие, а непрекъснат и цикличен процес.
7. Компетентните органи могат да групират дружества, които не принадлежат към една и съща финансова група, но имат сходни характеристики в “клъстери” и да ги считат за единичен “оценяван субект”. Примери за характеристики, които могат да споделят дружествата в рамките на една група от дружества, са тяхната големина, естество на дейността, вида на обслужваните клиенти, географски области или дейност и каналите им за доставка. В този случай, някои елементи на процеса на РБН може да се извършат на колективно ниво за групата от дружества, а не на ниво отделно дружество в рамките на тази група от дружества.
8. Компетентните органи, които групират дружества, следва да гарантират, че условията и практическите аспекти на създаването на клъстери от дружества съответстват на рисковете, свързани с ИП/ФТ, по отношение на дружествата в този клъстер. По принцип компетентните органи следва да не формират клъстери, а да третират дружествата, които са част от една и съща финансова група, като единичен “оценяван субект”.
9. Ако компетентен орган установи или има основателни причини да подозира, че рискът, свързан с отделно дружество в клъстера, се различава значително от риска, свързан с други дружества в клъстера, например защото дружеството е собственост на лица, чиято почтеност е под съмнение, или защото рамката за вътрешен контрол на дружеството е недостатъчна, компетентният орган следва да изключи това дружество от клъстера и да го оценява или индивидуално, или като част от клъстер с подобно ниво на риск.

Пропорционалност

10. Компетентните органи следва да прилагат принципа на пропорционалност при надзора на оценяваните субекти за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Обхватът на изискваната информация, както и честотата и интензитетът на ангажимента за осъществяване на надзор и диалога с дружеството, следва да вземат

предвид характера и размера на дружеството и да бъдат съобразени с идентифицирания риск от ИП/ФТ.

11. Компетентните органи следва да признаят, че размерът или системното значение на дадено дружество само по себе си може да не е показател за степента, до която то е изложено на риск от ИП/ФТ; малките дружества, които не са системно значими, могат все пак да са свързани с висок риск от ИП/ФТ.

Сътрудничеството с други компетентни органи

12. В сферата на компетентност по националното законодателство, компетентните органи следва да си сътрудничат и да обменят цялата необходима информация, без забава, за гарантиране на ефективен надзор, свързан с БИП/БФТ на оценяваните субекти. Когато оценяваните субекти функционират в трансграничен контекст, това сътрудничество следва да обхваща и компетентните органи на други държави членки и, когато е приложимо, компетентните органи на трети държави.
13. Компетентните органи следва да прилагат всички мерки за сътрудничество и координация и инструментите, с които разполагат, включително тези, прилагани от техните държави членки в съответствие с член 48, параграф 4, член 48, параграф 5 и член 49 от Директива (ЕС) 2015/849.

Етап 1: Идентифициране на рисковите фактори, свързани с ИП/ФТ

Общи положения

14. При прилагане на модела на РБН, компетентните органи следва първо да установят рисковите фактори, които ще повлияят на рисковете, свързани с ИП/ФТ, на които е изложен оценявания субект.
15. Степента и видът на исканата информация следва да бъдат пропорционални на естеството и размера на дейността на оценявания субект. Това следва също така да е съобразено с неговия рисков профил, определен въз основа на предишните рискови оценки, ако има такива, и на контекста, в който функционира оценявания субект, например естеството на сектора, към който той принадлежи. Компетентните органи следва да определят каква информация ще изискват винаги, да изискват една и съща информация за сходни оценявани субекти и да преценяват какъв вид информация ще доведе до искане за по-обширна и задълбочена информация.
16. При определянето на рисковите фактори, свързани с ИП/ФТ, компетентните органи следва да се базират на съвместните насоки съгласно член 17 и член 18, параграф 4 от Директива (ЕС) 2015/849 относно опростена и задълбочена комплексна проверка на клиента и факторите, които кредитните и финансовите институции следва да отчитат при оценка на риска от ИП/ФТ, свързан с индивидуалните бизнес отношения и случайните сделки.

Източници на информация

17. Когато е възможно, компетентните органи следва да определят рисковите фактори въз основа на информация от различни източници. Компетентните органи следва да определят вида и броя на тези източници въз основа на чувствителността към риск. Компетентните органи следва да гарантират, че имат достъп до подходящи източници на информация и когато е необходимо да предприемат мерки за тяхното подобряване.
18. Компетентните органи следва винаги да отчитат:
 - наднационалната рискова оценка на Европейската комисия;
 - становището на ЕНО относно риска от ИП/ФТ, засягащ финансовия пазар;
 - данните от националното правителство и чуждестранни правителства, когато е целесъобразно, например националната оценка на риска (НОР);
 - данните от надзорните органи, например насоки, и съответните констатации от надзорните действия, например бележки към данните, събрана информация като част от процедурите за разрешаване, лицензиране или упражняване на дейност, проверки на място, дистанционен надзор и действия за привеждане в изпълнение.

Когато съответната информация се поддържа от други компетентни органи в страната или в чужбина, компетентните органи следва да предприемат мерки за гарантиране, че порталите позволяват обмена на тази информация и че тази

информация може да се обменя своевременно. Това важи и за информация, притежавана от Европейската централна банка в рамките на Единния надзорен механизъм;

- делегирани актове, приети от Европейската комисия в съответствие с член 9, параграф 2 от Директива (ЕС) 2015/849; и
 - информация от звената за финансово разузнаване (ЗФР) и правоприлагащи агенции, например доклади за заплахи, сигнали и типологии.
19. Други източници на информация, които компетентните органи могат да разгледат, включват:
- информация от браншови организации, например типологии и информация за възникващи рискове;
 - информация от гражданското общество, например индекси за възприятие на корупцията;
 - информация от международни органи по стандартизация като взаимни оценки на БИП/БФТ на държавите, борбата с корупцията и данъчните режими;
 - обществени информационни източници, например репортажи в пресата;
 - информация от търговски организации, например рискови доклади и доклади от разузнаването; и
 - информация от академичните институции.

Рискови фактори на вътрешния пазар

20. Компетентните органи следва да имат необходимите познания, информированост и да разбират рисковете от ИП/ФТ, установени на национално равнище, за да са в състояние да идентифицират рисковите фактори, свързани с ИП/ФТ, по отношение на вътрешните финансови дейности на оценяваните субекти.
21. Като част от това, и въз основа на източниците, описани в параграфи 17-19, компетентните органи следва да разбират, наред с други неща:
- вида и мащаба на изпирането на пари, свързани с предикатни престъпления, извършени на вътрешния пазар;
 - мащаба на изпиране на постъпления от предикатни престъпления, извършени в чужбина;
 - мащаба и степента на подкрепа за терористични дейности и групи в държавата;
 - съответните типологии за ИП/ФТ, идентифицирани от ЗФР и други публични органи или частни субекти.

Рискови фактори на външния пазар

22. Когато оценяваният субект поддържа значими връзки с други държави членки или трети държави, така че оценяваните субекти са изложени на рисковете от ИП/ФТ, свързани с тези други държави, компетентните органи следва да установят тези рискове. Значими връзки са тези, при които:
- дружество поддържа значими стопански взаимоотношения с контрагенти, установени в други държави членки или в трети държави;
 - дружеството е част от финансова група, установена в друга държава членка или в трета държава;
 - действителните собственици на дадено дружество се намират в друга държава членка или в трета държава; и
 - съществуват всякакви други значими връзки с друга държава членка или трета държава, което означава, че дружеството е изложено на риск от ИП/ФТ, свързан с тази държава.
23. Компетентните органи следва да предприемат разумни действия за придобиване на достатъчно знания, осведоменост и разбиране по отношение на рисковете от ИП/ФТ, свързани с тези държави членки или трети държави, които могат да се отразят на дейностите, извършвани от оценяваните субекти. За тази цел компетентните органи следва да определят рисковите фактори в съответствие с описаните в параграфи 20 - 21 за всяка от тези държави членки или трети държави.
24. При идентифицирането на трети държави, които имат стратегически недостатъци в национална си уредба за БИП/ БФТ, представляващи съществени заплахи за финансовата система на Европейския съюз, компетентните органи следва да имат предвид делегираните актове, приети от Комисията в съответствие с член 9, параграф 2 от Директива (ЕС) 2015/849, както и публичните отчети на съответните определящи стандартите международни органи, включително Специалната група за финансови действия (FATF), MONEYVAL или други регионални органи от типа на FATF.

Секторни рискови фактори, свързани с ИП/ФТ

25. Компетентните органи следва да разбират добре рисковите фактори, които са от значение за всеки финансов сектор и подсектор, например кредитни институции, брокерски компании, инвестиционни посредници, платежни институции, дружества за електронни пари, обменни бюра или животозастрахователни дружества. В тази връзка компетентните органи следва да могат да разберат как е организиран всеки подсектор, както и рисковете, свързани с общите характеристики, като вида на предлаганите продукти или услуги, използваните канали за доставка и вида на обслужваните клиенти.
26. Компетентните органи следва да основават своето разбиране за рисковите фактори, свързани със сектора или подсектора, с оглед на високо равнище на цялата получена информация от дружествата от конкретен финансов сектор или подсектор за рисковете,

свързани с ИП/ФТ, на които са изложени. Компетентните органи могат да определят общи характеристики в рамките на всеки финансов подсектор и финансовия сектор като цяло.

Информация за рисковите фактори, свързани с ИП/ФТ на ниво оценяван субект

27. Компетентните органи следва да събират достатъчна, уместна и надеждна информация за разработване на цялостното разбиране за предмета на свързаните с оценката:

- присъщи рискови фактори за ИП/ФТ, и
- фактори, които редуцират присъщия риск от ИП/ФТ.

28. Когато оценяваният субект е дружество, компетентните органи следва да получат за тази цел информация, която да включва, но без да се ограничава до следното:

- собствеността и корпоративната структура, като се вземе предвид дали оценяваният субект е международна, чуждестранна или местна институция, дружество майка, дъщерно дружество, клон или друг вид структура, и степента на сложност и прозрачност на неговата организация и структура;
- репутацията и почтеността на висшето ръководство, членовете на ръководния орган и значими акционери;
- естеството и сложността на предоставяните продукти и услуги и извършваните дейности и операции;
- използваните канали за доставка, включително свободното предоставяне на услуги и използването на агенти или посредници;
- видовете обслужвани клиенти;
- географската област на стопанските дейности, по-специално когато те се извършват във високорискови трети държави³, както и, ако е приложимо, държавите по произход или установяване на значителна част от клиентите на оценявания субект;
- качеството на вътрешните правила за управление и структури, включително адекватността и ефективността на вътрешния одит и функцията за съответствие с правилата, нивото на съответствие с правни и регулаторни изисквания, свързани с БИП/БФТ и ефективността на политиките и процедурите в областта на БИП/БФТ, в степента, в която те вече са известни;
- преобладаващата “корпоративна култура”, по-специално “културата на съответствие с правилата” и културата на прозрачност и доверие в отношенията с компетентните органи;
- други пруденциални и общи аспекти, например години на дейност, ликвидност или капиталова адекватност.

³ За информация относно фактори, които да се разглеждат при оценка на риска от ИП/ФТ, свързан с юрисдикции, вижте съвместните насоки по член 17 и член 18, параграф 4 от Директива (ЕС) 2015/849 относно опростена и задълбочена комплексна проверка на клиента и факторите, които кредитните и финансовите институции следва да вземат предвид при оценяването на риска от изпирането на пари и финансирането на тероризма, свързан с индивидуалните бизнес отношения и случайни сделки.

29. Тази информация може да произтича от цялостния пруденциален и/или надзор, свързан с пазарното поведение, и отчита, когато е приложимо, пруденциалната информация, получена в контекста на Единния надзорен механизъм⁴. Въпреки това може да се окаже целесъобразно да се събира такава информация, особено ако тя не се съдържа в документацията на компетентните органи.
30. Когато оценяваните субекти са клъстери от отделни дружества, компетентните органи следва да определят съответните фактори въз основа на изброените в параграф 27 за характеризиране на клъстера като цяло. Това следва да позволи на компетентните органи да обосновават решенията си относно рисковия профил, които определят за клъстера. Компетентните органи следва също така да отчетат резултатите от предишни надзорни действия по отношение на дружества, включени в този клъстер.

⁴ Вижте член 6 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции (ОВ L 287, 29.10.2013 г., стр. 63).

Етап 2: Оценка на риска

31. Компетентните органи следва да предприемат цялостен подход по отношение на рисковите фактори, свързани с ИП/ФТ, установени при етап 1, които съвместно ще представляват основа за оценката на риска на оценявания субект.
32. Във връзка с това компетентните органи следва да оценят степента, до която присъщите рискови фактори, установени на етап 1, засягат оценявания субект и степента, до която системите и механизмите за контрол, свързани с БИП/БФТ, с които разполага оценявания субект, са достатъчни за ефективното редуциране на присъщите рискове от ИП/ФТ, на които той е изложен. Системите и механизмите за контрол, свързани с БИП/БФТ, включват поне тези, посочени в член 8, параграф 4 от Директива (ЕС) 2015/849, определени продуктови характеристики, които ограничават изложеността на ИП/ФТ, както и по-широки правила за управление и процеси за управление на риска, включително цялостната култура по отношение на рисковете.

Претегляне на присъщите рискови фактори и редуциращите риска фактори

33. Компетентните органи могат да решат да претеглят рисковите фактори и редуциращите фактори по различен начин, в зависимост от относителното им значение.
34. При претегляне на присъщите рискови фактори и редуциращите риска фактори, компетентните органи следва да направят информирана преценка относно значението на различните фактори във връзка с конкретен оценяван субект. Теглото, определено за отделните фактори, може да варира при различните оценявани субекти, но компетентните органи следва да използват подобни фактори за сходни оценявани субекти.
35. Компетентните органи следва да гарантират, че претеглянето не е необосновано повлияно само от един фактор и че се отчитат надлежно факторите, установени от Директива (ЕС) 2015/849 или от националното законодателство като винаги представляващи висок риск от изпиране на пари или финансиране на тероризма.
36. На съществените недостатъци с потенциал сериозно да се засегне ефективността на превантивните мерки за БИП/БФТ следва да се отдаде по-голяма тежест при оценката, отколкото на средните или незначителните недостатъци.

Рискови профили и категоризиране на оценяваните субекти

37. Комбинацията от оценката на равнището на присъщия риск и ефекта на редуциращите риска фактори върху равнището на присъщия риск следва да доведе до изготвянето на общ рисков профил на оценявания субект за улесняване на сравнението между оценяваните субекти и съобщаване на действията, които се предприемат на етап 3. Компетентните органи следва да използват своята професионална преценка, за да потвърдят резултатите от цялостната оценка на риска и ако се налага, да я коригират.

38. Компетентните органи следва да вземат решение относно най-подходящия начин за категоризиране на рисковите профили на оценяваните субекти; независимо че голяма част от компетентните органи класифицират оценяваните субекти като високорискови, среднорискови или нискорискови, възможни са и други категоризации, например високорискови, средно високорискови, средно нискорискови, нискорискови.
39. Компетентните органи следва да разгледат възможността за споделяне на тяхната категоризация и причините за тази категоризация със своите оценявани субекти.
40. Компетентните органи следва да имат предвид, че категоризацията на оценяваните субекти за целите на риска от ИП/ФТ може да се различава от категориите, приложени за същите оценявани субекти, за по-широки цели по отношение на свързания с пазарното поведение риск или пруденциалния риск.

Етап 3: Надзор

41. Оценката на риска следва да представлява основата за разработване на стратегия за надзор за всеки оценяван субект и за наблюдавания сектор като цяло.

Индивидуални планове за надзор, свързани с БИП/БФТ

42. Компетентните органи следва да отделят ресурси за осъществяване на надзор за всеки отделен оценяван субект по начин, който е съизмерим с рисковия профил на оценявания субект
43. Примерите за начините, по които компетентните органи могат да коригират своя подход, включват:
- адаптиране на естеството на надзора, например, чрез адаптиране на съотношението между дистанционния надзор и проверките на място. Компетентните органи следва да имат предвид, че дистанционният надзор, сам по себе си, е малко вероятно да бъде достатъчен в ситуации с по-висок риск;
 - адаптиране на целите на надзора, например чрез съсредоточаване върху управлението на рисковете, свързани с определени продукти или услуги, или върху специфични аспекти на процесите в областта на БИП/БФТ, например идентификация на клиента, оценка на риска, текущите дейности по наблюдение и докладване;
 - адаптиране на честотата на надзора, например чрез по-рядко наблюдение на ключовите показатели, когато рисковете са намалели; и
 - адаптиране на интензивността и намесата на надзора, например чрез определяне, според риска, степента на прегледите на досиетата на клиентите, примерно тестване на транзакции и доклади за подозрителни транзакции, което се извършва чрез проверки на място. Компетентните органи следва да имат предвид, че в ситуации, характеризиращи се с по-висок риск, е малко вероятно да бъде достатъчен само преглед въз основа на оценка на политиките и процедурите, вместо върху тяхното прилагане.
44. Компетентните органи следва да гарантират, че оценяваните субекти, свързани с по-високи рискове от ИП/ФТ, подлежат на по-чест и засилен надзор. Това се прилага и когато дружества са включени в клъстери за целите на оценката на риска.
45. Компетентните органи следва да имат предвид, че дружествата, изложени на високи нива на риск от ИП/ФТ, може да не бъдат системно важни. Поради това, при вземането на решение относно най-подходящото надзорно действие, свързано с БИП/БФТ, компетентните органи не следва да разчитат единствено на своите пруденциални или свързани с пазарното поведение оценки на риска, нито да разглеждат само системно значимите дружества. Компетентните органи следва да имат предвид, че може да не е уместно да се направят заключения за надзорни цели, свързани с БИП/БФТ, от равнището на пруденциалния или свързания с пазарното поведение риск, било то голям или малък.

46. Когато бъде установен нов риск по време на проверки на място или в рамките на дистанционния надзор, компетентните органи следва да отговорят своевременно и по подходящ начин. Това може да включва изменение на първоначалния надзорен план, свързан с БИП/БФТ с оглед по-добро отразяване на рисковете, свързани с ИП/ФТ, на които са изложени оценяваните субекти. Компетентните органи следва да документират по подходящ начин всички промени в областта на надзорния план за БИП/БФТ.

Общ план за надзор, свързан с БИП/БФТ

47. Компетентните органи следва да използват рисковите си оценки за оценяваните субекти, както и своето по-широко разбиране за риска от ИП/ФТ, на който секторът им е изложен за оценка на степента, до която това представлява риск за постигане на целите им, и съответно разпределят ресурси за надзора, свързан с БИП/БФТ. Компетентните органи следва да вземат решение за общата стратегия за надзор.
48. Компетентните органи следва да гарантират, че са налични достатъчно ресурси за изпълнение на стратегията за надзор спрямо всички задължени субекти.
49. С цел да се осигури баланса между всички индивидуални свързани с БИП/БФТ надзорни планове, създадени в съответствие с предходните параграфи, компетентните органи следва да ги координират в рамките на общия свързан с БИП/БФТ надзорен план, който следва да бъде в съответствие с общите установени рискове от ИП/ФТ.

Обучение

50. Компетентните органи следва да гарантират, че служителите с преки или непреки отговорности за БИП/БФТ имат подходящи познания и разбират приложимата правна и регулаторна рамка, свързана с БИП/БФТ и са подходящо квалифицирани и обучени да извършват надеждна преценка.
51. Във връзка с това компетентните органи следва да обучават надзорниците относно практическото прилагане на техния модел за РБН, свързан с БИП/БФТ, така че надзорните органи да могат да извършват рисково-базиран надзор, свързан с БИП/БФТ по ефективен и последователен начин. Наред с другото, компетентните органи следва да гарантират, че надзорниците са в състояние:
 - да разбират свободата на преценка на оценявания субект при оценката и редуцирането на рисковете, свързани с ИП/ФТ;
 - да оценяват качеството на оценката на риска на оценявания субект; и
 - да оценяват адекватността, пропорционалността и ефективността на политиките и процедурите, свързани с БИП/БФТ на оценявания субект, и по-широките правила за управление и вътрешен контрол в зависимост от оценката на риска, осъществена от оценявания субект.
52. Обучението следва да бъде пригодно за отговорностите, свързани с БИП/БФТ, на съответните служители и може да включва курсове за обучение, наемане на работа и „практическо обучение“. Компетентните органи могат също да се възползват от обмена на знания между компетентните органи и други относими органи, свързани с БИП/БФТ.
53. Компетентните органи следва да гарантират, че експертният опит, свързан с БИП/БФТ на служителите, е актуален и подходящ и включва осведоменост относно възникващите рискове, когато е целесъобразно.

Етап 4: Наблюдение и последващи действия

Актуализиране на рисковата оценка и надзорния план за действие (етапи 1, 2 и 3)

54. Тъй като РБН не е еднократно действие, а непрекъснат и цикличен процес, информацията, на която се основава оценката на риска, трябва да се преразглежда периодично и на ad hoc основа, и при необходимост да се актуализира.

Периодични прегледи

55. Компетентните органи следва да извършват периодични прегледи на своите рискови оценки, за да гарантират, че те продължават да са актуални и относими.
56. Графикът на всеки преглед следва да бъде съизмерим с риска от ИП/ФТ, свързан с оценявания субект. Прегледите следва да се извършват по-често за високорисковите оценявани субекти или лицата, които са изложени на чести промени в своите дейности и извършват дейност в бързо променяща се среда.

Ad hoc прегледи

57. Ad hoc прегледи на рисковите фактори, рисковата оценка и, когато е необходимо, надзорните планове следва да се извършат след съществени промени, които засягат рисковия профил на оценявания субект. Примерите за съществени промени включват:
- значими външни събития, които променят естеството на рисковете;
 - нововъзникващи рискове от ИП/ФТ;
 - констатации от проверките на място и дистанционния надзор и всяко последващо действие, свързано с корективни или коригиращи действия, предприети от оценявания субект;
 - промени или нова информация, появила се по отношение на собствениците на квалифицирани участия, членовете на ръководния орган или заемащите ключови позиции, операциите или организацията на оценявания субект; и
 - други случаи, в които компетентният орган има основания да счита, че информацията, на която се основава неговата рискова оценка, вече не е значима или има съществени недостатъци.
58. Компетентните органи следва също така да преценят дали промените, които засягат точно определен оценяван субект, могат да засегнат други оценявани субекти, които от своя страна следва също да подновят процеса на оценка на риска на другите съществено засегнати оценявани субекти.

Преглед на модела на РБН, свързан с БИП/БФТ

59. Компетентните органи следва да се уверят, че техните вътрешни процедури, включително методологията им за оценка на риска от ИП/ФТ, се прилагат последователно и ефективно.
60. Когато прегледът установи проблеми с модела на РБН, свързан с БИП/БФТ, компетентните органи следва да предприемат мерки за тяхното отстраняване. В идеалния случай, моделът не следва да се променя многократно в рамките на кратки интервали от време за улесняване на сравнимостта между различни периоди от време. Въпреки това, компетентните органи следва ако е необходимо да преразглеждат методологията незабавно.

Периодични прегледи

61. Компетентните органи следва редовно да извършват преглед на това дали техният модел на РБН, свързан с БИП/БФТ, осигурява предвидения резултат, и по-специално дали равнището на ресурсите за надзор е съизмеримо с установените рискове от ИП/ФТ.
62. При прегледа на адекватността и ефективността на своя модел на РБН, свързан с БИП/БФТ, компетентните органи могат да използват различни инструменти, включително професионален опит, въпросници за самооценка, извадково тестване на надзорни действия, сравнение с нова информация, като доклади и обратна информация от другите компетентни или относими органи за БИП/БФТ, правоприлагащите органи и други национални агенции, или документи, предоставени от съответните европейски или международни организации. Компетентните органи следва също така да се стремят да се информират за най-добрите международни практики и да разглеждат възможността за участие в съответните международни и европейски форуми.
63. Измерване на въздействието на свързания с БИП/БФТ надзор относно равнището на съответствие и ефективността на свързаните с БИП/БФТ проверки на оценяваните субекти може също да помогне на компетентните органи за оценка на ефективността на техния модел на РБН, свързан с БИП/БФТ.

Ad hoc прегледи

64. В допълнение към редовното преразглеждане на определена честота, компетентните органи следва да преразглеждат, актуализират или изменят своя модел на РБН, свързан с БИП/БФТ, ако неговата адекватност и ефективност е поставена под съмнение в резултат на събития, като например:
 - външни оценки на модела, например, от FATF или Moneyval или външни одити;
 - вътрешни оценки на модела, например, анализ на несъответствията, доклади за вътрешен одит, проверки за осигуряване на качество и инициативи с „извлечени поуки“;

- значителни промени в системата за надзор, например създаване на нов отдел или значително увеличение на персонала, смяна на членовете на ръководния орган или висшето ръководство или съществени промени във финансовия сектор;
- значителни промени на законодателната или регулаторната среда за БИП/БФТ; и
- появата или идентифицирането на нови рискови фактори.

Организационни и процедурни аспекти на процеса на преглед

65. Обективният процес на преглед следва да се основава на ясни и прозрачни вътрешни процедури. Тези процедури следва не само да определят кога предстои преразглеждане, но също така съдържанието и лицата, отговорни за процеса на преразглеждане. Що се отнася до последното, прегледът на модела на РБН, свързан с БИП/БФТ може да се извърши в рамките на екип на компетентния орган, който преди това е създал модела или от екипа, който извършва вътрешен преглед на качеството, екипа за вътрешен одит или екипа за управление на риска.
66. В допълнение към процеса на вътрешен преглед, компетентните органи могат да възложат на външен експерт да извърши обективна оценка на техния модел или да осигури хармонизация на национално равнище с моделите, използвани от други компетентни органи.

Водене на регистри

67. Компетентните органи следва да документират модела на РБН, свързан с БИП/БФТ, неговото изпълнение и последващите прегледи по подходящ начин за своята институционална (надзорна) история и също да осигурят записване на резултатите и решенията и тяхната обосновка за гарантиране, че действията, предприети от компетентните органи по отношение на различните оценявани субекти, са съгласувани и последователни.

Обратна информация и последващи действия

Отчетност

68. Висшето ръководство на компетентните органи следва да разбира адекватно рисковете от ИП/ФТ в контролираните сектор и подсектори и редовно да се информира за надзорните действия, свързани с БИП/БФТ и резултатите от тях. Целта е те да могат да преценят цялостната ефективност на мерките, прилагани от оценяваните субекти за намаляване на тези рискове, както и необходимостта от преразглеждане, ако е уместно, на интензитета и честотата на надзора и разпределението на ресурсите за надзор.

Форма на обратната информация

69. Констатациите за оценката на риска от ИП/ФТ следва да бъдат споделени със съответния персонал, отговарящ за БИП/БФТ в рамките на компетентния орган.
70. Те могат също така да предоставят информация за процеса на пруденциален надзор и надзор на пазарното поведение или да бъдат от значение за секторната или национална оценка на риска или промени в политиката, както и за процеса на сътрудничество с други компетентни органи или органи, отговарящи за БИП/БФТ.
71. Компетентните органи следва да определят подходящите начини за предоставяне на обратна информация на заинтересованите страни за резултатите от оценките на риска и мерките за надзор, или директно на съответните оценявани субекти, или на по-широкия регулиран сектор, включително търговски и професионални сдружения. Степента на детайлност на информацията, която трябва да се споделя, графикът и начинът, по който се съобщава тази обратна информация, може да варират и да вземат предвид интересите на компетентните органи и приложимите разпоредби за поверителност.
72. Примерите за различните начини за предоставяне на обратна информация на оценяваните субекти включват:
 - надзорни указания;
 - писма до отделни оценявани субекти или групи от оценявани субекти;
 - двустранни или многостранни срещи;
 - уведомления за изпълнение; и
 - изказвания.

Дял III – Изпълнение

Въвеждане

73. Компетентните органи следва да прилагат тези насоки чрез включването им в своите надзорни процеси и процедури до [една година след публикуването на настоящите насоки].